

На основу члана 25., 26. и 30. Закона о високом образовању Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", 73/10, 104/11, 84/12, 108/13), члана 48. Оквирног закона о високом образовању („Службени гласник БиХ” бр. 59/07 и 59/09), "Стандарда и смјерница за осигурање квалитета у европском простору високог образовања" (European standards and guidelines for quality assurance in higher education area – ESG, ENQA, 2009) и члана 16. под и) Статута Агенције за акредитацију високог образовања, Управни одбор на сједници одржаној дан, 29.06.2012. године, усвојио је

П р а в и л н и к

о акредитацији високошколских установа

1. Опште одредбе

Члан 1.

Правилником о акредитацији високошколских установа (у даљем тексту: Правилник) регулише се појам и циљеви акредитације, интерно обезбјеђење квалитета високошколске установе, апликација, екстерна евалуација, наредне активности (follow-up) и доношење рјешења о акредитацији.

Члан 2.

Акредитација високошколских установа је дио укупних активности на реформи високог образовања у складу са болоњским принципима, а са крајњим циљем препознавања високог образовања Републике Српске у европском простору високог образовања.

Предмет акредитације су високошколске установе и студијски програми које изводе, што укључује поступке управљања високошколском установом, процесе којима се реализују студијски програми, унутрашњи систем квалитета у високошколској установи, капацитете, ресурсе и потенцијале високошколске установе те капацитете за промјене.

Члан 3.

Дефиниције које се користе у Правилнику је стандардна терминологија из области обезбјеђења квалитета, а имају сљедеће значење:

а) Квалитет је скуп карактеристика високошколске установе, односно студијског програма, којима се доказује ниво задовољавања потреба и очекивања студената и других заинтересованих страна у процесу високог образовања.

б) Обезбјеђење квалитета је аспект менаџмента високошколске установе којим се врши планирање, надзор над извођењем и унапређење кључних наставно-научних процеса, с крајњим циљем постизања повјерења заинтересованих страна да ће очекивани ниво квалитета бити остварен. Укључује активности као што су евалуација, акредитација и аудит.

в) Систем обезбјеђење квалитета је скуп поступака, активности и ресурса високошколске установе потребних за обезбјеђење квалитета.

г) Акредитација је поступак обезбјеђења квалитета високошколске установе или студијског програма заснован на самовредновању високошколске установе и оцјени независних стручњака, с циљем препознавања и унапређења квалитета високог

образовања у оквиру европског простора високог образовања.

д) **Листа експерата** је листа на којој су наведена имена и подаци о домаћим и међународним стручњацима који испуњавају критеријуме за учествовање у процесу акредитације.

ђ) **Комисија стручњака** је независно тијело које у процесу екстерне евалуације утврђује испуњеност стандарда и критеријума квалитета у раду високошколских установа

е) **Самоевалуација** је процес којим високошколска установа на систематичан и документован начин провјерава ефективност и ефикасност Система обезбјеђења квалитета и његових процеса са циљем покретања пројеката и активности унапређења.

ж) **Екстерна евалуација** је објективно и непристрасно вредновање система обезбјеђења квалитета у односу на важеће стандарде и критерије од стране Комисије стручњака, а у сврху акредитације високошколске установе и студијских програма које изводи.

2. Циљеви

Члан 4.

Акредитација се проводи с основним циљем верификације и унапређења квалитета процеса у високошколској установи, слиједећи позитивне праксе европских земаља и агенција за осигурање квалитета удружених у Европску асоцијацију за осигурање квалитета у високом образовању (ENQA).

Имајући у виду да је процес акредитације добровољан, она за циљ има подстицање високошколских установа у Републици Српској на градњу унутрашњих система осигурања квалитета како би се унаприједили процеси и активности које ове установе обављају.

С циљем јаснијег дефинисања предуслова за акредитацију високошколске установе и све институције из области високог образовања се подстичу на јавне и појединачне консултације како би се обезбиједила сагласност о потребној структури система осигурања квалитета високошколске установе и ефективности поступка самоевалуације.

2. Интерно обезбјеђење квалитета високошколских установа

Члан 5.

Прије подношења апликације за акредитацију, високошколска установа има право на претходне консултације са Агенцијом о форми и садржају захтјева за аплицирање као и упознавање са процедуром и трајањем процеса акредитације.

Високошколска установа је у обавези да прије подношења апликације за акредитацију осигура испуњеност услова који су дефинисани у документу „Услови за приступ акредитацији“, а који су у вези са легитимношћу рада у односу на важећу законску регулативу и са успостављањем ефективног система обезбјеђења квалитета.

Члан 6.

Агенција ће кроз јавне консултације о интерном осигурању квалитета високошколских установа, у сарадњи са заинтересованим странама, указивати на примјере добре праксе у области обезбјеђења квалитета, а у складу са важећим стандардима и критеријумима као и властитим циљевима високошколске установе.

Члан 7.

Високошколска установа проводи процес самоевалуације с циљем утврђивања нивоа квалитета и ефикасности успостављеног система квалитета уз консултације са Акредитацијским форумом, Савјетом за развој високог образовање и осигурање квалитета, као и експертима из области обезбјеђења квалитета.

Члан 8.

Самоевалуациони извјештај служи као подлога за вредновање квалитета и спровођење пројеката унапређења квалитета које ће се одразити на даљње активности. Самоевалуација треба да обухвати рад установе у цјелости, као и сваког њеног дијела.

У процес самоевалуације треба да буду укључене све кључне групе у високошколској установи, а посебно: студенти, академско и неакадемско особље, те заинтересоване стране, попут представника локалне заједнице, тржишта рада, свршених студената и сл.

3. Апликација

Члан 9.

Након што се утврди испуњеност свих претходно наведених услова, високошколска установа утврђује студијске програме чије ће извођење бити предмет екстерне евалуације, те за сваки студијски програм попуњава образац за апликацију и потписује изјаву о испуњености услова за приступ акредитацији.

Члан 10.

Минимални број студијских програма за универзитет је пет (5) из три (3) научне области, односно, један (1) студијски програм из једне научне области за високу школу. У случају мањег броја пријављених студијских програма, Комисија за екстерну евалуацију ће предложити давање акредитације на рок краћи од рока дефинисаног у тачки 4.5.

Високошколска установа може попунити апликациони образац одвојено за сваку организациону јединицу одговорну за извођење пријављених студијских програма, с циљем веће прегледности података и ефикасности екстерне евалуације.

Члан 11.

Директор Агенције рјешењем именује координатора процеса екстерне евалуације (у даљем тексту: координатор) из реда запослених у Агенцији или из реда спољних сарадника Агенције, који су оспособљени за координацију процеса екстерне евалуације.

Члан 12.

Агенција анализира обим потребних активности за провођење поступка акредитације на бази чега процјењује рокове и обим активности екстерне евалуације. На основу наведене процјене Агенције утврђују се трошкови

акредитације и сачињава приједлог Уговора.
Саставни дио уговора је изјава о повјерљивости.

Члан 13.

На основу информација из обрасца за апликацију, Агенција провјерава употпуњеност апликације и провјерава легитимност путем прибављања информација код надлежних органа.

Уколико исти нису испуњени, високошколској установи се дају рокови за отклањање утврђених недостатака. Након провјере елемената уговора од стране високошколске установе, Агенција организује званично потписивање уговора.

4.0 Екстерна евалуација

Члан 14.

Екстерна евалуација проводи се према напријед наведеним фазама и упутством за провођење екстерне евалуације које је прилог овог Правилника.

4.1. Формирање комисије стручњака

Члан 15.

Координатор анализира научне и образовне области за које је високошколска установа затражила акредитацију и упоређује их са профилима стручњака са листе експерата.

Након тога, предлаже директору састав Комисије стручњака (у даљем тексту: комисија) у коју обавезно треба да буде укључен један студент и најмање један страни експерт.

Члан 16.

При формирању Комисије стручњака, Агенција провјерава евентуално постојање сукоба интереса у односу на високу школску установу која се акредитује.

Директор Агенције просљеђује приједлог Комисије стручњака, Агенцији за развој високог образовања и осигурање квалитета Босне и Херцеговине, која у року од 15 дана именује Комисију стручњака у погледу избора с листе стручњака.

Ако Агенција за развој високог образовања и осигурање квалитета Босне и Херцеговине у овом року не именује Комисију, сматра се да је извршено именовање у предложеном саставу, након чега Агенција закључује уговоре о ангажовању са члановима Комисије. Приликом потписивања уговора чланови Комисије потписују и изјаве о непостојању сукоба интереса.

4.2. Припрема процеса екстерне евалуације

Члан 17.

Координатор припрема документацију достављену од стране високошколске установе, важеће стандарде и критерије, важећу законску регулативу и друге потребне документе и доставља их члановима Комисије по правилу у електронској форми.

Комисија ће у року од 15 дана извршити увид у приспјелу документацију након чега ће Агенција организовати консултације о процесу екстерне евалуације с циљем

обезбјеђења његове објективности и ефикасности. Том приликом ће Комисија сачинити приједлог плана екстерне евалуације

4.3 Преглед документације

Члан 18.

Комисија врши детаљну анализу документације високошколске установе упоређујући је са захтјевима стандарда и критеријума током које сваки члан израђује интерну листу провјере (check list), као и друге помоћне забиљешке које ће користити током посјете високошколској установи.

Комисија, уз посредовање координатора, електронским путем размјењују своје ставове и налазе, након чега предсједник Комисије израђује детаљан програм посјете високошколској установи са којим ће координатор упознати високошколску установу.

Током анализе документације чланови Комисије могу, посредством координатора, захтијевати додатну документацију.

4.4. Посјета високошколској установи (on site visit)

Члан 19.

На основу израђеног програма посјете, координатор обавјештава високошколску установу о детаљима програма и са одговорним лицем договара детаљан распоред рада појединих чланова Комисије.

Члан 20.

Високошколска установа има обавезу да за сваког члана Комисије обезбједи пратиоца који ће имати овлаштење да пружи све потребне информације и доказе о испуњавању стандарда и критеријума.

Високошколска установа је у обавези да Комисији да на увид извјештај о самоевалуацији, информацију о статусу покренутих пројеката унапређења квалитета као и све друге документе које Комисија захтијева, укључујући контакте са студентима, свршеним студентима (алумни) и другим заинтересованим странама.

Члан 21.

Током рада, чланови Комисије одржавају састанке затвореног типа на којима се договарају о утврђеним налазима и неусаглашеностима у односу на стандарде и критеријуме.

Одлуке Комисије доносе се, у правилу, консензусом.

Члан Комисије који се не слаже са донешеном одлуком, може дати писмено изузеће са образложењем.

Члан 22.

На завршном састанку са званичним представницима високошколске установе чланови Комисије представљају своје налазе указивањем на утврђене неусаглашености, давањем препоруке за унапређења.

Током састанка води се записник који је саставни дио извјештаја Комисије.

4.5. Извјештај

Члан 23.

Комисија сачињава приједлог извјештаја на обрасцу описаном у упутству, којег посредством координатора просљеђује високошколској установи на разматрање.

Уколико високошколска установа утврди постојање материјалних пропуста у раду комисије који могу утицати на давање мишљења о акредитацији, о томе обавјештава Агенцију у року од 15 дана.

Агенција упознаје комисију с приговором, која разматра његову оправданост и у року од 15 дана сачињава коначан извјештај о екстерној евалуацији, са мишљењем за издавање рјешења о акредитацији, које може имати сљедеће исходе:

- а) давање мишљења за издавање рјешења о акредитацији високошколске установе са роком важења од 5 година;
- б) давање мишљења о писму очекивања у коме се наводе утврђене неусаглашености и рокови за њихово отклањање који не могу бити дужи од 12 мјесеци, као услови за стицање акредитације;
- в) давање мишљења за неиздавање рјешења у случају да Комисија процијени немогућност отклањања неусаглашености у року од 12 мјесеци.

У мишљењу о исходу екстерне евалуације Комисија ће навести пријављене студијске програме кроз чије извођење, усаглашено са стандардима и критеријумима екстерне евалуације, је оцијењен рад високошколске установе.

4. Наредне активности (follow-up)

Члан 24.

Агенција доставља високошколској установи Извјештај Комисије експерата о екстерној евалуацији, у циљу прихватања оцијењеног стања и предложених активности за унапређење. Високошколска установа разматра извјештај, даје примједбе и сугестије.

Истовремено Агенција обавјештава све потенцијално заинтересоване стране о могућностима увида у садржај извјештаја.

Члан 25.

На бази изворног извјештаја, узимајући у обзир примједбе и сугестије високошколске установе и заинтересованих страна, Агенција и високошколска установа договарају конкретне задатке и пројекте унапређења уз утврђивање рокова за њихову реализацију.

Договорени пројекти се евидентирају у Обрасцу за праћење наредних активности (HEAARS OB 06) којег потписују директор Агенције и овлаштени представник високошколске установе.

Члан 26.

Провјеру испуњености наредних активности извршиће Агенција након 18 мјесеци организовањем аудита (провјере) по методологији екстерне евалуације описане у тачки 4.0 Правила за акредитацију са ограниченим циљем провјере, фокусираним на задатке и пројекте из Обрасца за праћење наредних активности (HEAARS OB 06). За реализацију провјере, директор Агенције ће именовати Комисију од три члана, укључујући и представника Агенције, која ће све активности реализовати у времену од два дана.

Члан 27.

За реализацију провјере Агенција и високошколска установа потписују уговор на бази норматива, утврђених Правилником о одређивању висине накнада за пружање услуга из надлежности Агенције.

У случају да Комисија у свом извјештају констатује да се договорене активности у знатној мјери нису реализовале у планираним роковима, Агенција ће покренути поступак брисања високошколске установе из регистра акредитованих високошколских установа.

7. Рјешење о акредитацији

Члан 28.

Агенција анализира извјештај Комисије о екстерној евалуацији и дато мишљење о акредитацији, које упућује Агенцији за развој високог образовања и осигурање квалитета БиХ с циљем издавања препоруке о акредитацији високошколске установе односно студијског програма.

Члан 29.

Агенција за развој високог образовања и осигурање квалитета БиХ ће у року од 15 дана издати препоруку о акредитацији. У случају да то не учини у предвиђеном року, сматра се да је дата препорука у складу са мишљењем Комисије.

Члан 30.

Директор Агенције може:

- А) донијети рјешење о акредитацији,
- Б) упутити писмо очекивања или
- В) донијети рјешење којим се одбија акредитација.

Члан 31.

Када директор Агенције донесе рјешење о акредитацији, Агенција упућује захтјев за упис у регистар акредитованих високошколских установа Министарству просвјете и културе Републике Српске и Агенцији за развој високог образовања и осигурање квалитета БиХ. У рјешењу се наводе студијски програми кроз чије извођење, усаглашено са стандардима и критеријумима екстерне евалуације, је оцијењен рад високошколске установе као и рок важења акредитације.

На основу препорука Комисије стручњака, високошколска установа израђује план пројеката и активности унапређења квалитета који доставља Агенцији с циљем праћења реализације.

Члан 32.

Писмо очекивања је акт којим се указује на недостатке у погледу у погледу испуњености стандарда квалитета студијских програма, односно високошколске установе и изражава очекивање да ће наведени недостаци бити отклоњени у датом року.

Члан 33.

Директор Агенције ће донијети рјешење којим се одбија акредитација за све или дио студијских програма које изводи високошколске установе на основу оцјене комисије стручњака да високошколска установа не испуњава стандарде за осигурање квалитета у виском образовању или ако високошколска установа у одређеном року не отклони утврђене недостатке.

Рјешење из предходног става је коначно и против истог није дозвољена жалба, али се може покренути управни спор пред надлежним судом у року од 30 дана од дана пријема рјешења.

Члан 34.

Високошколска установа чија је акредитација одбијена може поднијети нови захтјев за акредитацију по истеку рока од годину дана од дана доношења рјешења којим се одбија акредитација.

8. Завршне одредбе

Члан 34.

Агенција ће у року од 6 мјесеци од дана усвајања Правилника од стране Управног одбора Агенције, донијети слjedeћа документа:

- Упутство за приступ акредитацији,
- Образац за апликацију са Изјавом о испуњености услова,
- Образац уговора,
- Упутство за израду извјештаја Комисије о екстерној евалуацији.

Члан 35.

Правилник ступа на снагу даном доношења.

П р е д с ј е д н и к
Управног Одбора:

Мр Ванеса Кременовић, ванр. професор